



НОТАРІАЛЬНА ПАЛАТА УКРАЇНИ

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ

ЩОДО ЗМІН У СФЕРАХ НОТАРІАТУ, ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ, ВНЕСЕНИХ ПОСТАНОВОЮ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 09 ТРАВНЯ 2023 РОКУ № 469 «ПРО ВНЕСЕННЯ ЗМІН ДО ДЕЯКИХ ПОСТАНОВ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ЩОДО НОТАРІАТУ, ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ДЕРЖАВНИХ ЕЛЕКТРОННИХ ІНФОРМАЦІЙНИХ РЕСУРСІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

09 травня 2023 року Кабінетом Міністрів України прийнято Постанову № 469 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо нотаріату, державної реєстрації та функціонування державних електронних інформаційних ресурсів в умовах воєнного стану» (далі – Постанова № 469).

Постановою № 469 внесено зміни до таких нормативно-правових актів:

- 1) постанови Кабінету Міністрів України від 25 грудня 2015 р. № 1133 “Про надання послуг у сфері державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань у скорочені строки” (далі – Постанова № 1133);
- 2) Порядку здійснення Міністерством юстиції контролю за діяльністю у сфері державної реєстрації речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень і державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 21 грудня 2016 р. № 990 (далі – Порядок № 990);
- 3) постанови Кабінету Міністрів України від 28 лютого 2022 р. № 164 “Деякі питання нотаріату в умовах воєнного стану” (далі – Постанова № 164);
- 4) постанови Кабінету Міністрів України від 6 березня 2022 р. № 209 “Деякі питання державної реєстрації та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану” (далі – Постанови № 209);
- 5) постанови Кабінету Міністрів України від 12 березня 2022 р. № 263 “Деякі питання забезпечення функціонування інформаційно-комунікаційних систем, електронних комунікаційних систем, публічних електронних реєстрів в умовах воєнного стану”;

б) постанови Кабінету Міністрів України від 7 травня 2022 р. № 564 “Деякі питання ведення та функціонування Державного земельного кадастру в умовах воєнного стану”;

7) постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 “Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією”.

Постанова № 469 набирає чинності через п’ять днів з дня її опублікування – за даними офіційних ресурсів сайту Верховної ради України, Ліга-закон з **23 травня 2023 року** (опубліковано 18 травня 2023 року у виданні «Урядовий кур’єр» № 99 (7497),

крім підпункту 2 пункту 3 затверджених нею змін, який набирає чинності через один місяць з дня її опублікування - з **19 червня 2023 року**).

ЗМІНИ ДО ПОРЯДКУ ЗДІЙСНЕННЯ МІНІСТЕРСТВОМ ЮСТИЦІЇ КОНТРОЛЮ ЗА ДІЯЛЬНІСТЮ У СФЕРІ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ РЕЧОВИХ ПРАВ НА НЕРУХОМЕ МАЙНО ТА ЇХ ОБТЯЖЕНЬ І ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ЮРИДИЧНИХ ОСІБ, ФІЗИЧНИХ ОСІБ — ПІДПРИЄМЦІВ ТА ГРОМАДСЬКИХ ФОРМУВАНЬ

1.1. Пункт 20 Порядку № 990 доповнено абзацом відповідно до якого, **рішення Мін’юсту про результати проведення камеральної перевірки та притягнення державного реєстратора, уповноваженої особи суб’єкта державної реєстрації, нотаріуса до передбаченої законом відповідальності та акт про проведення камеральної перевірки, на підставі якого Мін’юстом прийнято відповідне рішення, розміщуються на офіційному веб-сайті Мін’юсту протягом двох робочих днів з дня прийняття такого рішення.**

1.2. Постановою № 469 також затверджено ряд змін, щодо процедури проведення тестування осіб, які мають намір виконувати функції державного реєстратора та претендують на посаду державного реєстратора або на іншу посаду, що передбачає виконання функцій державного реєстратора (далі — посада державного реєстратора) у суб’єкта державної реєстрації, крім Мін’юсту чи його територіального органу.

ЗМІНИ ДО ПОСТАНОВИ КАБІНЕТУ МІНІСТРІВ УКРАЇНИ ВІД 28 ЛЮТОГО 2022 РОКУ № 164 «ДЕЯКІ ПИТАННЯ НОТАРІАТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

2.1. Підпункт 3 пункту 1 Постанови № 164 викладено в новій редакції відповідно до якої:

-виключено норми щодо посвідчення окремих видів довіреностей та засвідчення справжності підписів на окремих видах заяв без використання спеціальних бланків нотаріальних документів;

-залишено незмінним порядок перевірки довіреності, яка була викладена без використання спеціальних бланків нотаріальних документів на білих аркушах паперу та посвідчено нотаріусом відповідно до законодавства, яке передбачало таке засвідчення, а саме:

заінтересована особа звертається з копією такої довіреності (довіреності

викладеної на білому аркуші паперу) до відповідного нотаріуса, який зобов'язаний протягом двох робочих днів видати довідку про підтвердження або спростування посвідчення ним такої довіреності.

Принагідно нагадуємо, що в Інформаційному листі Нотаріальної палати України від 23.05.2022 року «Щодо постанови Кабінету Міністрів України «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України щодо діяльності нотаріусів та функціонування єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в умовах воєнного стану» від 19 квітня 2022 року № 480 у питанні вчинення нотаріальних дій» звернуто увагу на те, що в нотаріальному процесі **нотаріус не є заінтересованою особою**. Порядок перевірки дійсності довіреності, нотаріально посвідченої відповідно до законодавства України, що подається нотаріусу для вчинення нотаріальної дії, визначений статтею 44 Закону України «Про нотаріат» та пунктом 4 глави 4 розділу I Порядку вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 року № 296/5.

Так, відповідно до зазначених норм, дійсність довіреності, нотаріально посвідченої відповідно до законодавства України, перевіряється нотаріусом за Єдиним реєстром довіреностей. За результатами перевірки дійсності довіреності (її дубліката) виготовляється витяг з Єдиного реєстру довіреностей, який додається до примірника правочину, що залишається у справах нотаріуса. У разі наявності сумнівів щодо обсягу повноважень уповноваженого представника нотаріус має право зробити запит до відповідної фізичної або юридичної особи, від імені якої діє представник.

Детальніше з листом можна ознайомитися за посиланням <https://npu.ua/wp-content/uploads/2022/05/inf480.pdf>

2.2. Змінами до підпункту 8 пункту 1 Постанови № 164, яким визначено перелік нотаріальних дій щодо цінного майна, вчинення яких здійснюється виключно нотаріусами, включеними до затвердженого Міністерством юстиції переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна, **уточнено значення поняття нерухоме майно** в розумінні Постанови №164, до якого належать:

- нерухоме майно;
- об'єкти незавершеного будівництва;
- майбутні об'єкти нерухомості.

Слід звернути увагу на те, що зазначені зміни є суто редакційними, оскільки до змін **аналогічне значення терміну «нерухоме майно»** містилося у підпункті 3 пункту 1 Постанови № 164.

2.3. Змінами до підпунктів 9-13 Постанови № 164 змінено критерії, а також строки розгляду заяв нотаріусів та прийняття рішення про включення нотаріуса до Переліку нотаріусів, якими в умовах воєнного стану вчиняються нотаріальні дії щодо цінного майна.

2.4. Змінами до підпункту 15 пункту 1 Постанови № 164 встановлено заборону вчинення **будь-яких** нотаріальних дій нотаріусами, робоче місце яких розташовано **в межах тимчасово окупованих Російською Федерацією**

територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Наказом Міністерства з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій України від 22 грудня 2022 року № 309, для яких не визначена дата завершення тимчасової окупації.

Зауважимо, що внаслідок змін щодо зазначених територій не діятимуть винятки, передбачені попередньою редакцією підпункту 15 пункту 1 Постанови № 164 та, відповідно, **посвідчення довіреностей на право розпорядження коштами на рахунках у банках та небанківських фінансових установах, а також вчинення нотаріальних дій, які відповідно до законодавства можуть бути вчинені без використання спеціальних бланків нотаріальних документів, на зазначених територіях також заборонено.**

При цьому відсутня заборона вчинення нотаріальних дій нотаріусами, робоче місце яких розташовано в межах територій, на яких ведуться активні бойові дії (не окуповані).

2.5. Виключено підпункт 17 пункту 1 Постанови № 164, а отже **СКАСОВАНО ЗАБОРОНУ нотаріального посвідчення договору щодо відчуження нерухомого майна до закінчення ОДНОГО МІСЯЦЯ** з дня державної реєстрації права власності відчужувача нерухомого майна, якщо таке право набуто відчужувачем під час дії в Україні воєнного стану на підставі договору або у зв'язку з передачею майна у власність юридичної особи як внесок (внесення майна до статутного (складеного) капіталу (статутного фонду), вступні, членські та цільові внески членів кооперативу тощо), або у зв'язку з виходом із складу засновників (учасників) юридичної особи.

Аналогічні зміни внесено до Постанови № 209.

2.6. Виключено підпункт 18 пункту 1 Постанови № 164, а отже **СКАСОВАНО спеціальні вимоги до посвідчення окремих правочинів на підставі довіреностей**, а саме вимоги щодо отримання нотаріусом заяви довірителя про підтвердження дії довіреності.

Перевірка повноважень представника здійснюється за загальними правилами, встановленими Законом України «Про нотаріат» та Порядком вчинення нотаріальних дій нотаріусами України, затвердженим Наказом Міністерства юстиції України від 22.02.2012 № 296/5.

2.7. **Виключено пункт 3** Постанови № 164, яким було встановлено, що **перебіг строку для прийняття спадщини або відмови від її прийняття зупиняється на час дії воєнного стану, але не більше ніж на чотири місяці**, та свідоцтво про право на спадщину видається спадкоємцям після закінчення строку для прийняття спадщини.

Увага! Ці зміни набирають чинності через один місяць з дня опублікування Постанови № 469 (з 19 червня 2023 року).

ВІД 6 БЕРЕЗНЯ 2022 Р. № 209 «ДЕЯКІ ПИТАННЯ ДЕРЖАВНОЇ РЕЄСТРАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ ЄДИНИХ ТА ДЕРЖАВНИХ РЕЄСТРІВ, ДЕРЖАТЕЛЕМ ЯКИХ Є МІНІСТЕРСТВО ЮСТИЦІЇ, В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ»

3.1. Змінами до підпункту 1 пункту 1 Постанови № 209 визначено, що державними реєстраторами юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань, державними реєстраторами речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень, **що перебувають у трудових відносинах із суб'єктом державної реєстрації/суб'єктом державної реєстрації прав**, державна реєстрація проводиться виключно у разі, якщо місцезнаходженням такого суб'єкта державної реєстрації/суб'єкта державної реєстрації прав є адміністративно-територіальна одиниця, **що не належить до територій, активних бойових дій (крім територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси) та тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, для яких не визначена дата завершення бойових дій або тимчасової окупації.**

3.2. Внесено зміни до підпункту 3 пункту 1 Постанови № 209, відповідно до яких заявником у разі подання документів для державної реєстрації юридичної особи, яка належить до сфери управління центрального чи місцевого органу виконавчої влади або частка держави в статутному капіталі якої становить 100 відсотків, може бути уповноважена органом управління відповідними об'єктами державної власності/корпоративними правами особа.

3.3. **ВИКЛЮЧЕНО** підпункт 8-1 пункту 1 Постанови № 209, який визначав, що в умовах воєнного стану та протягом одного місяця з дня його припинення або скасування не застосовуються вимоги законодавства щодо обов'язку:

- **подання відомостей про кінцевого бенефіціарного власника відповідно до пункту 4 розділу X «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення»;**
- **підтвердження відомостей про кінцевого бенефіціарного власника відповідно до статті 17-1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань».**

Нагадуємо, що статтю 17-1 Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань», яка встановлювала необхідність здійснення юридичною особою щорічного підтвердження відомостей про кінцевого бенефіціарного власника була виключено Законом України від 6 вересня 2022 року № 2571-IX «Про внесення змін до деяких законів України щодо вдосконалення регулювання кінцевої бенефіціарної власності та структури власності юридичних осіб».

3.4. Виключено абзац 4 підпункт 9 пункту 1 Постанови № 209, а отже

СКАСОВАНО ЗАБОРОНУ державної реєстрації набуття права власності на нерухоме майно до закінчення одного місяця з дня державної реєстрації попереднього набуття права власності на таке майно, якщо кожне таке набуття здійснено під час дії в Україні воєнного стану на підставі договору або у зв'язку з передачею майна у власність юридичної особи як внесок (внесення майна до статутного (складеного) капіталу (статутного фонду), вступні, членські та цільові внески членів кооперативу тощо), або у зв'язку з виходом із складу засновників (учасників) юридичної особи.

3.5. Внесено зміни до абзацу 10 підпункту 9 пункту 1 Постанови № 209, у зв'язку з чим після змін **заборона державної реєстрації змін місцезнаходження юридичної особи** поширюється лише на реєстраційні дії, у результаті яких місцезнаходження юридичної особи належатиме до адміністративно-територіальної одиниці, що належить до **тимчасово окупованих** Російською Федерацією територій, включених до **переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій**, для яких не визначена дата завершення тимчасової окупації.

До змін заборона також поширювалась на території, на яких ведуться активні бойові дії.

3.6. Розширено обмеження щодо державної реєстрації створення та змін до відомостей про політичні партії та їх структурні підрозділи, встановлені підпунктом 10 пункту 1 Постанови № 209, а саме: документи для державної реєстрації змін до відомостей про політичні партії та їх структурні утворення, щодо яких Міністерством юстиції подано позов про заборону політичної партії, не приймаються, а розгляд раніше поданих документів зупиняється на час дії воєнного стану.

3.7. Дію підпункту 10-2 пункту 1 Постанови № 209 щодо надання доступу до Державного реєстру прав/Єдиного державного реєстру для формування та реєстрації заяв у сфері державної реєстрації прав **нотаріусам, які не включені до переліку нотаріусів або включені до нього з відповідним застереженням** (прим.: з метою формування та реєстрації заяв у результаті видачі свідоцтва про право на спадщину, свідоцтва про право власності на частку у спільному майні подружжя (колишнього подружжя), поширено виключно на випадки, коли робоче місце (контора) нотаріуса розташовано в межах адміністративно-територіальної одиниці, що не належить до територій активних бойових дій (крім територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси) та тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, для яких не визначена дата завершення бойових дій або тимчасової окупації.

3.8. Змінами до підпункту 10-3 пункту 1 Постанови № 209 встановлено, що положення цього підпункту **не застосовуються лише в частині надсилання документів** для державної реєстрації юридичних осіб, фізичних осіб — підприємців та громадських формувань за результатом проведеної реєстрації, та лише у разі, коли місцезнаходженням суб'єкта державної реєстрації, уповноваженого зберігати реєстраційні справи відповідно до закону, є адміністративно-територіальна одиниця, що не належить до територій активних бойових дій (крім територій активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси) та тимчасово окупованих Російською Федерацією територій, включених до переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією, затвердженого Міністерством з питань реінтеграції тимчасово окупованих територій, для яких не визначена дата завершення бойових дій або тимчасової окупації, та національним оператором поштового зв'язку забезпечується надання послуг поштового зв'язку на території відповідної адміністративно-територіальної одиниці.

Вимоги абзацу першого цього підпункту щодо зняття реєстраційної справи з обліку у попереднього суб'єкта державної реєстрації та взяття її на облік у нового суб'єкта у разі проведення державної реєстрації змін до відомостей про юридичну особу, фізичну особу - підприємця чи громадського формування у зв'язку із зміною їх місцезнаходження, що має наслідком пересилання реєстраційної справи застосовуються без винятків.

3.9. Виключено пункт 1-1 Постанови № 209, яким було встановлено, що в умовах воєнного стану витяги з Державного реєстру обтяжень рухомого майна в електронній формі через офіційний веб-портал Мін'юсту не надаються.

3.10. Щодо функціонування та доступу до Реєстрів:

3.10.1. Виключено підпункт 12 пункту 1 Постанови № 209, який передбачав, що доступ користувачів до Єдиного державного реєстру, Державного реєстру прав для отримання відомостей/інформації з них надається технічним адміністратором цих Реєстрів у порядку, визначеному законодавством:

- за допомогою прикладного програмного інтерфейсу цих Реєстрів;
- шляхом надання ідентифікаторів доступу суб'єктам, визначеним в частині сьомій статті 11 Закону України “Про державну реєстрацію юридичних осіб, фізичних осіб - підприємців та громадських формувань” та в частині третій статті 32 Закону України “Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень”, місцезнаходження, робоче місце (контора) яких розташовано в межах адміністративно-територіальної одиниці, що не належить до територій, на яких ведуться активні бойові дії або тимчасово окупованих, за їх зверненнями до технічного адміністратора цих Реєстрів.

Натомість у пункті 1-1 в редакції Постанови № 469 визначено перелік суб'єктів, яким надаються ідентифікатори доступу до реєстрів.

3.10.2. Внесено зміни до підпунктів 1 та 2 пункту 1-2 Постанови № 209, відповідно до яких **положення про припинення доступ користувачів до**

єдиних та державних реєстрів, держателем яких є Міністерство юстиції, в межах адміністративно-територіальних одиниць, що належать до територій активних бойових дій містить виняток – території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси.

Порядок функціонування реєстрів та доступу користувачів на території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси не визначений.

3.11. Змінами до постанови Кабінету Міністрів України від 6 грудня 2022 р. № 1364 «Деякі питання формування переліку територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією» (далі – Постанова № 1364) визначено, що до територій, на яких ведуться (велися) бойові дії, включаються території можливих бойових дій, території активних бойових дій та **території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси.**

Додаток до Постанови № 1364 (Перелік територій, на яких ведуться (велися) бойові дії або тимчасово окупованих Російською Федерацією) викладено в новій редакції та розділ I додатка «I. Території, на яких ведуться (велися) бойові дії» доповнено пунктом «Території активних бойових дій, на яких функціонують державні електронні інформаційні ресурси».

Додатки:

1. Порівняльна таблиця.

22 травня 2023 року

Комісія Нотаріальної палати України з аналітично-методичного забезпечення нотаріальної діяльності

Відділ методичного забезпечення та інформаційно-аналітичної роботи
Нотаріальної палати України